

Bevezetés

A kiadvány a fontosabb hazai termékpályák 2010. évi piaci folyamatait mutatja be elsősorban az ártrendeken keresztül, de – a 2010. évi előzetes mennyiségi információk alapján – a keresleti és kínálati oldalon bekövetkező alapvető változásokra is rámutat. Az összeállítás az AKI Piaci Árinformációs Rendszerének (PÁIR) adataira, valamint a különböző nemzetközi forrásokból származó árinformációkra, továbbá a KSH termelési, iparstatisztikai és külkereskedelmi adataira támaszkodik. A világ és európai keresleti és kínálati tendenciák bemutatásához az OECD, az USDA és az EU Bizottság anyagait használtuk fel. A piaci folyamatok vizsgálata az anyagban egységes szerkezetben történik:

- Világ és európai kínálati és keresleti tendenciák.
- Hazai piaci tendenciák:
 - kínálat alakulása, belföldi termelés, import és készletek,
 - kereslet alakulása, belföldi értékesítés, export.
- A piaci árak tendenciája: világpiacon, uniós és hazai ártendenciák.

A világpiacon a szélsőséges időjárás hatására csökkenő kínálat és az intenzív kereslet a gabonafélék és az olajnövények árának jelentős emelkedését okozta 2010-ben. A tőzsdéken sok befektető újra előnyben részesítette a terménypiacokat, ahol először főleg a spekulációs, majd később a fundamentális hatások is az árak emelkedését erősítették. A termények drágulását a takarmányok és az állati termékek ára lassabb ütemben követte. Az agrártermékek árának növekedése maga után vonta az élelmiszerek drágulását is. A Dow Jones mezőgazdasági árindexe 2010 decemberében 45%-kal volt magasabb az egy évvel korábinál. A FAO globális élelmiszerár-indexe 2010 második felében folyamatosan emelkedett. A CRB élelmiszer index 2010 közepétől 35%-kal nőtt.

Az AKI-KSH előzetes adatai szerint Magyarországon a mezőgazdasági termékek kibocsátásának volumene 6%-kal csökkent 2010-ben az előző évihez képest. Ezen belül a növényi termékek termelése 11%-kal esett vissza, az állatok és állati termékeké kis mértékben, 0,6%-kal nőtt.

A hazai élelmiszeripar termelési volumene 0,3%-kal csökkent 2010-ben. Az élelmiszerek belföldi értékesítése 1,7%-kal csökkent, míg az export 6,1%-kal bővült.

A KSH adatai alapján az agrártermékek termelői árának szintje 16,8%-kal emelkedett 2010-ben az előző évihez viszonyítva. A növényi termékek árának növekedése (27,6%) lényegesen nagyobb mértékű volt, mint az élő állatoké és állati termékeké (1,8%). A vágóállatok termelői ára 1,4%-kal csökkent, ezen belül a vágósertésé 6%-kal, míg a vágómarha és a vágóbaromfi ára nőtt. Az állati termékek ára 10,1%-kal emelkedett, a tehéntej ára ennél nagyobb mértékben, 17,3%-kal.

A növényi termékek árának emelkedését Magyarországon a szélsőséges időjárás hatására csökkenő kínálat mellett a világpiacon és az exportáron növekedése, továbbá az élénk külpiaci kereslet okozta.

A gabona és az olajnövények piacán az év második felében bekövetkezett erőteljes áremelkedést a feldolgozott termékek értékesítési, illetve fogyasztói ára késéssel követte. Az értékesítési és fogyasztói árak növekedési üteme kisebb mértékű volt, mint a termelői árak emelkedése.

Az állati termékek közül a vágósertés, illetve a vágócsirke termelői árának csökkenése áthúzódott a termékpálya többi fázisába is, a fogyasztói árak csökkenése ugyanakkor szerényebb volt a termelői fázis árváltozásához képest. A nyerstej termelői árának emelkedését a megfigyelt tejtermékek értékesítési ára kisebb mértékben követte, ugyanakkor a fogyasztói árak ellentétesen alakultak, és átlagosan 1%-kal voltak alacsonyabbak az egy évvel korábbinál.

A mezőgazdasági termékek ára a világpiacon és Magyarországon is magas szinten maradhat 2011-ben, mivel a szűkebb kínálat mellett növekszik a kereslet. Több országban az életszínvonal javulásával, illetve az étkezési szokások változásával nő egyes állati termékek kereslete, ami közvetve a termények áraira is hatást gyakorol. A mezőgazdaságban felhasznált alapanyagok ára is nőtt, ami magasabb önköltséget eredményez, ezért a gazdák magasabb árat szeretnének elérni 2011-ben, így ez is a mezőgazdasági termékek árának magas szinten történő stabilizálódását erősíti.